

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ที่ สธ. 30/2559

เรื่อง ข้อกำหนดในรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนและ

การบริหารจัดการความเสี่ยงของสำนักหักบัญชี

สัญญาซื้อขายล่วงหน้า

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5(1) ประกอบกับข้อ 21 และข้อ 22 แห่งประกาศ
คณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทบ. 31/2559 เรื่อง หลักเกณฑ์ในการประกอบการเป็นสำนักหักบัญชี
สัญญาซื้อขายล่วงหน้า ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2559 สำนักงาน ก.ล.ต. ออกประกาศไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“บริษัทใหญ่” หมายความว่า

(1) นิติบุคคลที่ถือหุ้นในสำนักหักบัญชีสัญญาเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่
จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของสำนักหักบัญชีสัญญา

(2) นิติบุคคลที่ถือหุ้นในนิติบุคคลตาม (1) เกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่
จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

ข้อ 2 ข้อกำหนดในรายละเอียดตามประกาศนี้ กำหนดขึ้นเพื่อให้สำนักหักบัญชีสัญญา
ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทบ. 31/2559 เรื่อง หลักเกณฑ์ในการ
ประกอบการเป็นสำนักหักบัญชีสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2559
ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดให้มีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอต่อการรองรับความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ และ
การดำเนินการในรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อ 3 สำนักหักบัญชีสัญญาต้องจัดให้มีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอต่อการรองรับความเสี่ยง
ในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ ทั้งความเสี่ยงที่เกิดจากสมาชิกไม่สามารถปฏิบัติตาม
ตามสัญญาได้ (credit risk) และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (liquidity risk) ของสำนักหักบัญชีสัญญา
โดยแหล่งเงินทุนดังกล่าวต้องเป็นทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องสูง มีความผันผวนด้านราคาต่ำ ซึ่งอาจ
เป็นทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(1) ทรัพย์สินที่ได้รับจากสมาชิก

- (2) ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้
- (3) ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อความมั่นคงของระบบการซื้อขายและการชำระหนี้
- (4) ทรัพย์สินที่บริษัทใหญ่แบ่งแยกไว้ให้สำนักหักบัญชีสัญญา โดยอยู่ในรูปของ

ข้อผูกพันที่เป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถบังคับได้ตามกฎหมาย (explicit guarantee)

ในกรณีที่เป็นแหล่งเงินทุนรองรับความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงสินเชื่อที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์ก็ได้

สำนักหักบัญชีสัญญาต้องคำนวณมูลค่าเงินทุนเพื่อให้เพียงพอรองรับความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 99

- (1) การผิณัดชำระหนี้ของสมาชิก 1 รายที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายสูงสุด หรือ
- (2) การผิณัดชำระหนี้ของสมาชิก 2 รายที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายสูงสุด ในกรณี

ที่สำนักหักบัญชีสัญญาจัดให้มีบริการเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีความเสี่ยงและมีความซับซ้อนมากขึ้น หรือมีการเชื่อมโยงการทำธุรกรรมในหลายประเทศ

ข้อ 4 สำนักหักบัญชีสัญญาต้องมีการประเมินความเสี่ยงของมูลค่าแหล่งเงินทุนที่ใช้รองรับความเสี่ยงด้านเครดิตและความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเป็นประจำโดยอย่างน้อยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) ประเมินค่าความเสี่ยงสูงสุด (stress test) ทุกวันโดยสถานการณ์สมมติ ค่าตัวแปรและสมมติฐานที่ใช้ (scenario/parameter/assumption) เป็นไปตามแนวทางที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ซึ่งต้องครอบคลุมภาวะตลาดผันผวนสูงสุดที่มีโอกาสเกิดขึ้น
- (2) ประเมินค่าความผันผวนสูงสุดที่แหล่งเงินทุนสามารถรองรับได้ (reverse stress test) ทุกรายไตรมาส

ให้สำนักหักบัญชีสัญญาจัดส่งรายงานผลการประเมินตาม (1) และ (2) ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ทุกรายไตรมาส ภายในวันที่ 15 ของเดือนแรกของไตรมาสถัดไป

ข้อ 5 เพื่อให้มั่นใจว่าแบบจำลอง (model) หรือวิธีการที่ใช้ในการประเมินค่าความเสี่ยงสูงสุด มีความเหมาะสมภายใต้สภาพตลาดปัจจุบันและที่อาจเปลี่ยนแปลงไป สำนักหักบัญชีสัญญาต้องมีการประเมินความเหมาะสมของสถานการณ์สมมติ ตัวแปร และสมมติฐานที่ใช้ในการประเมินค่าความเสี่ยงสูงสุด ทุกรายไตรมาส หรือเมื่อสภาพตลาดเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ และต้องตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลองดังกล่าว (full validation) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 6 สำนักหักบัญชีสัญญาต้องมีมาตรการและวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในการติดตามและควบคุมมูลค่าคงค้างฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของสมาชิกและความเสี่ยงที่สมาชิกแต่ละรายมีต่อระบบการชำระหนี้

ข้อ 7 ในกรณีที่สำนักหักบัญชีสัญญากำหนดให้สมาชิกวางหลักประกันหรือทรัพย์สินเพื่อรองรับความเสี่ยง สำนักหักบัญชีสัญญาต้องเปิดเผยแนวทางการวางหลักประกันและการใช้แหล่งเงินทุนดังกล่าวให้ชัดเจน ซึ่งรวมถึงสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกในการวางหลักประกัน ตลอดจนความเสี่ยงที่ส่งผลให้สมาชิกต้องวางหลักประกันหรือทรัพย์สินอื่นเพิ่มเติม

ข้อ 8 สำนักหักบัญชีสัญญาต้องจัดหาเงินทุนที่มีสภาพคล่องระหว่างวัน (intraday liquidity) เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

ข้อ 9 เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าและความมั่นคงของระบบการชำระหนี้ สำนักหักบัญชีสัญญาต้องจัดให้มีระบบและข้อกำหนดในการวางหรือเรียกหลักประกันจากสมาชิก รวมถึงวิธีการคำนวณและการปรับมูลค่าหลักประกัน การพิจารณาและทบทวนความเหมาะสมของแบบจำลองและปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่ออัตราหลักประกัน ตลอดจนประเภท ลักษณะ และสัดส่วนของหลักประกัน โดยมีรายละเอียดอย่างน้อยดังนี้

(1) การคำนวณมูลค่าความเสี่ยงทุกวันตามความผันผวนของราคาและฐานะของสมาชิกและลูกค้า และในกรณีที่ปรากฏว่าราคามีความผันผวนมากและหลักประกันที่สมาชิกวางไว้มีไม่เพียงพอต้องเรียกหลักประกันระหว่างวัน (intraday margining) และปรับมูลค่าหลักประกันที่วางไว้ให้เป็นปัจจุบันทุกวัน (daily mark to market) รวมทั้งต้องคำนวณและเรียกให้สมาชิกชำระผลขาดทุนจากฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกิดขึ้นทุกวันเพื่อมิให้เกิดการขาดทุนสะสม

(2) การเรียกเก็บหลักประกันจากสมาชิกโดยต้องไม่นำฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของสมาชิกและลูกค้าหรือฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของลูกค้าต่างรายกันมาหักกลบลบกัน (gross margining)

(3) การใช้แบบจำลองของการวางหลักประกัน (margin model) และค่าตัวแปรที่สะท้อนค่าความเสี่ยงและกำหนดหลักประกันที่เพียงพอเพื่อรองรับฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อาจเกิดขึ้นจากสมาชิกที่ผิดนัด ภายใต้ระดับความเชื่อมั่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 99

(4) การทดสอบความเพียงพอของมูลค่าหลักประกันที่เรียกเก็บและค่าเสียหายรายวันที่เกิดขึ้นจริงอย่างน้อยวันละ 1 ครั้งและทำการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อมูลค่าหลักประกันอย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง

(5) การทบทวนความถูกต้องของแบบจำลองและตัวแปรอย่างเหมาะสมเพื่อให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(6) กำหนดหลักประกันที่สอดคล้องกับความเสี่ยงและลักษณะของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และราคาที่ใช้ในการคำนวณต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

(7) กำหนดให้สมาชิกวางหลักประกันซึ่งเป็นทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องสูง มีความผันผวนด้านราคาต่ำ และมีความมั่นคงปลอดภัย โดยอาจอยู่ในรูปของเงินสดหรือทรัพย์สินอื่น โดยในกรณีที่หลักประกันเป็นหลักทรัพย์ต้องคำนึงถึงความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดของสมาชิกผู้วางหลักประกันกับผู้ออกหลักทรัพย์ด้วย ทั้งนี้ ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่สำนักหักบัญชีสัญญา กำหนด

(8) กำหนดสัดส่วนของทรัพย์สินแต่ละประเภท (concentration limit) ที่สมาชิกสามารถนำมาวางเป็นหลักประกันกับสำนักหักบัญชีสัญญาเพื่อป้องกันการกระจุกตัวของหลักประกัน และสามารถบังคับเอาหลักประกันได้ภายในเวลาที่กำหนดในกรณีที่สมาชิกผิดนัดชำระหนี้

(9) กำหนดวิธีการปรับมูลค่าหลักประกัน และใช้อัตราส่วนลดค่าความเสี่ยง (haircut) ที่คำนึงถึงความเสี่ยงจากการลดมูลค่าของหลักประกันซึ่งรองรับช่วงที่ตลาดมีความผันผวนสูง โดยต้องมีการทดสอบวิธีการประเมินมูลค่าและอัตราส่วนลดค่าความเสี่ยงเป็นประจำ และมีการทบทวนความถูกต้องของวิธีคำนวณอัตราส่วนลดค่าความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(10) กำหนดวิธีการที่สามารถระบุและลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการรับหลักประกันที่มีความเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ (cross border collateral) เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถบังคับหลักประกันดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์

ข้อ 10 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2559

(นายรพี สุจริตกุล)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์